

DIALÓG

Kresťanský diskusný mesačník

XVII. ročník ● 12/2024

Narodenie očami troch generácií II

O B S A H

VIANOCE 2024

Z adventného kalendára 4
Anna Činčuráková Tipulová

báseň 7
Kristína Uhlíková

očami troch generácií 8
Milan Jurčo, Martin Jurčo,
Mária Cockburn,
Marek Jurčo

básne 20
Milan Jurčo,
Kristína Uhlíková

rozhovor 24
**ČÍM VIAC DÁŠ
ZO SEBA,...**
Bevan Stein/Emília
Mihočová

17. november 28
DVE TVÁRE
Juraj Institoris,
Bohuslav Piatko

pozdrav pod orech 30
J. Nagajová

Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej,
ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje
duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK761100000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2024

Redakčná rada: Juraj Institoris, Tomáš Komrska, Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko

Čestný člen: Štefan Markus

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Dagmar Balková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,

e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Zadané do tlače:** 9. 12. 2024 **Tlač:** Alfa print, Martin

Predná strana obálky: Oksana Lukomska: Svetlá radosť **Zadná strana obálky:** Očakávanie

EV: 2670/08 **ISSN:** 1337-6985

MÉ OČI VIDĚLY TVÉ SPASENÍ (LK 2, 30)

Rádi chodíte na narodeninové návštevy? Já chodím rád. Vánoce, svátky narození našeho Pána, jsou obzvláště vzácné. Boží milost v Ježíši Kristu přišla nejbližší, jak mohla, Syn Boží se stal člověkem. Proto stojí za to je každoročně oslavovat. Vždyť to je začátek Ježíšovy cesty na zemi, která končí ukřižováním, zmrtvýchvstáním a nanebevstoupením. Ale jak je oslavit?

Jedni využívají delší volno a jezdí na hory lyžovat. Druzí oslavují v kruhu nejbližších „Ježíška“, což pro děti znamená dárečky. A třetí skupina chce s touhou oslavit tyto narozeniny ve společenství sboru. Na co můžeme očekávat, když jsme už tolikrát slyšeli vánoční zvěst? To první je zázrak inkarnace. Jeden apoštolet se jednou zeptal moderátora Lary Kinga: Kdybys měl možnost dělat interview s Ježíšem Kristem, na co by ses ho zeptal? A odpověď zněla: zda se opravdu narodil z panny. Měl lidskou matku Marii, ale nemá biologického lidského otce. Inkarnace, vtělení znamená, že k Boží podstatě připojil tu lidskou. A to proto, aby mu lidé rozuměli. Zázrak narození Pana Ježíše, aby nám zjevil Boha, Jeho lásku, Jeho podstatu, jedním slovem Pravdu, stojí za to společným rozjímáním opět a opět prožít. Mnoho kázání jsme slyšeli na toto téma, ale nikdy jich nebude dost.

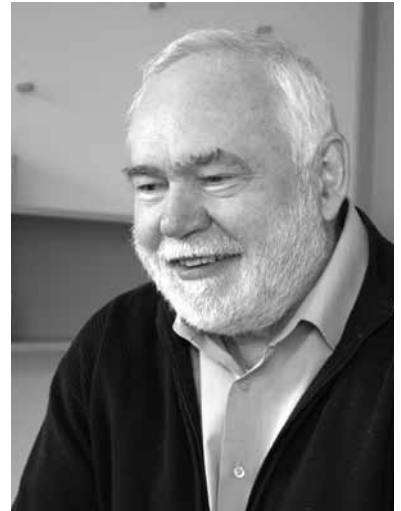
To druhé je očekávání na Ježíšův druhý příchod, který zaslíbil a určitě splní. Už se nenarodí jako dítě, ale nebudou mnozí překvapeni Jeho opětovným příchodem? Součástí přípravy na Jeho druhý příchod jsou také Vánoce.

Lukáš popisuje Simeonovu připravenost, radost a víru starého člověka v Izraeli, který byl spíše výjimkou v tomto očekávání. Národ jako celek Mesiáše neočekával. Ani král, ani duchovní vůdci, ani rodinná komunita, do které se Ježíš narodil, jej nečekala a nepoznala. O to víc nás překvapí Simeonova slova: *Nyní propouštíš v pokoji svého služebníka, Pane, podle svého slova, neboť mé oči viděly tvé spasení, které jsi připravil přede všemi národy – světlo, jež bude zjevením pohanům, slávu pro tvůj lid Izrael* (Luk 2, 29 – 32). Jaké duchovní vidění měl tento výjimečný muž! Starým lidem už většinou neslouží zrak. Jemu sloužil výtečně duchovní zrak. On neviděl jen miminko na Mariiných rukách, on viděl spasitele světa, který se narodil v Betlémě. Není překvapen, protože zná Písmo jako Boží slovo. Není překvapen, protože ví, že pouze Bůh po všech těch marných pokusech ve starozákonních dějinách může Izraeli a světu pomoci. Není překvapen, protože očekává.

Příchod Mesiáše se Simeonovi jeví jako nezbytná poslední možnost pomoci lidstvu. Zklamalo období soudců, králů, proroků i občasných hrdinů, jako byl Juda Makabejský. Krále má Izrael Heroda, Idumejce, který není pokrevně spjat s Židy. Chrám se horko-těžko brání stále intenzivnějším útokům římských prokurátorů. Národ je duchovně vyprahlý. Simeon nečeká, až nově narozený Mesiáš prokáže to, že je Mesiáš, skrze víru vidí spasitele v nemluvněm věku.

Jedině vírou i my můžeme vidět Boží pomoc v Kristu. Není pro něj nic nemožného. U lidí je mnoho nemožných věcí k řešení, ať je to politika, ekonomika anebo rodinné vztahy. Ve víře doufejme v Hospodínovu pomoc, kterou je do světa narozený Syn Boží, Pan Ježíš Kristus. Bůh čeká na novodobé Simeony. Protože jen oni mohou být světu solí a světlem.

Pozdravuji všechny bratry a sestry na Slovensku, s nimiž jsem se setkával v letech 1973 – 1990 (ale i později) a přeji požehnané Vánoce! ■

STANISLAV STEBEL,
emeritný kazateľ, CB Liberec

Z ADVENTNÉHO KALENDÁRA

ANNA ČINČURÁKOVÁ TIPULOVÁ

Pssst! Mlč už!

Utíchnite a poznajte, že ja som Boh, som vyvýšený medzi národmi, vyvýšený na zemi (Žalm 46, 11).

Spomínam si, ako nám počas štúdia na VŠ náš spirituál vytvoril z jednej malej izbičky kaplnku. Bola to špeciálna miestnosť na stíšenie, v ktorej platila jediná zásada: mlčať. Vošla som dnu. Sadla som si pred stroho urobený oltárik na zem. Vôkol mňa sa po náročnom dni plnom hluku rozprestrela hlboké ticho. A ja som zrazu nevedela, čo s ním... Čo so sebou... To ticho sa vplazilo do mojich uší a neprijemne ma štípalo kdesi vo vnútri. Kvíliť ako zavýjajúci pes uprostred noci. A už po niekoľkých minútach ma začalo vyrušovať. V mojej hlave sa vynorili myšlienky, o ktorých som vôbec netušila, že existujú. Predostreli sa mi rôzne situácie a rozhovory, ktoré som mala za sebou, a vôbec nebolo príjemné vidieť, čo som komu povedala, a kde som sa ako zachovala. Ticho mi nastavilo zrkadlo.

Žijeme v hlučnom svete plnom rôznych názorov a debát. Z každej strany niečo „vrieka“. Na sociálnych sieťach si ľudia vybavujú medzi sebou úcty a výkričníkmi dávajú najavo že chcú, aby ich niekto počúval. A tak vysvetľujeme, obhajujeme sa, vyjadrujeme svoju nespokojnosť, argumentujeme a zdôrazňujeme a kričíme po sebe... Vsakujeme do seba hluk a bolesť sveta, sme ho plní až po okraj. A potom sa čudujeme, že Pán Boh mlčí. Pýtame sa: „Kde je teraz Boh?“ No úprimne? Je to skôr výčitka, na ktorú vôbec nečakáme odpoveď.

Zabudli sme, že Boh hovorí v tichu. Uprostred ticha tmavej betlehemskej noci pošepol: „Milujem ťa, som tu!“ Na okraji spoločnosti, v tóni maštale sa Slovo stalo telom. Nie vo virvare a hluku preplneného Betlehema. Jeho hlas je ako šelest vánku. Na nikoho nevrieka. Jemne prehovára v tichu. Áno, ticho je neprijemný terapeut po náročnom dni, keď sme ostrasení decibelmi bojujúcimi o našu pozornosť. Ticho však lieči. Potrebujeme ho. Ak chceme naozaj počuť Boha, naozaj spoznať a rozumieť tomu, aký je a čo si myslí o tom, ako žijeme, konečne už zmlknime a prestaňme si vymýšľať výhovorky, prečo sa to nedá. Dovoľme, aby nás objal svojou láskou a pošepol tie nebeské tajomstvá, ktoré má pripravené. Dnes Ho, prosím, nechajme, aby v tichu prehovoril.

Neboj sa, Boh to má pod kontrolou

Vtedy povedala Mária: Som služobnica Pánova, staň sa mi podľa tvojho slova! (Lk 1, 38)

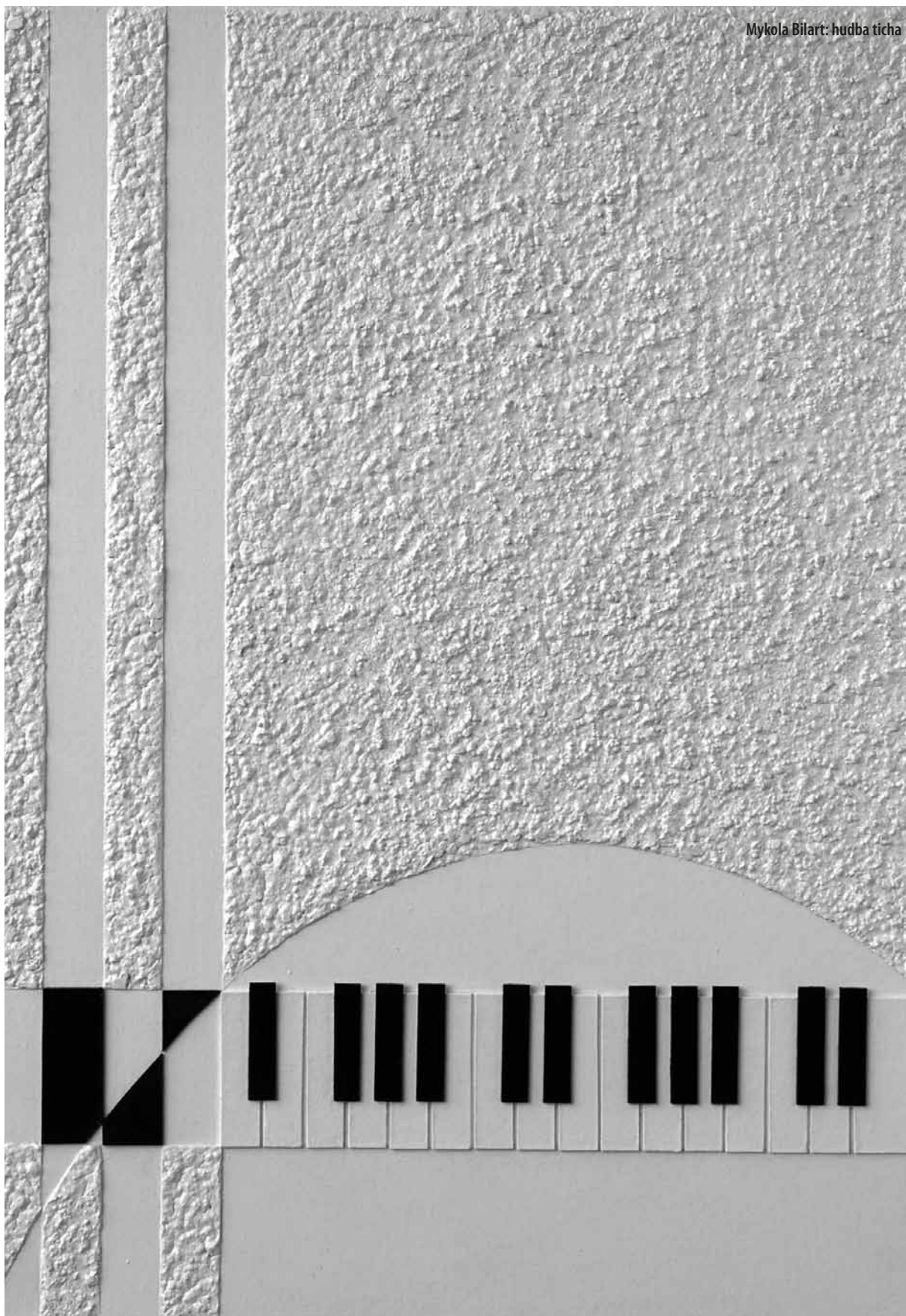
V poslednom čase moje dni veľmi často vyzerajú ako ten včerajší, a tak vám poviem, čo som sa z neho naučila. Mám rada pondelky. Zobudila som

sa s radosťou a s očakávaním do nového týždňa, naplnená konkrétnymi plánmi a víziou. Ách! Až teraz si uvedomujem, aké hlúpe bolo odo mňa myslieť tak ďaleko. Už päť minút po dvanástej toho istého dňa bolo všetko úplne inak. Stiahol sa mi žalúdok, roztriasli sa mi kolena a môj rozum spracovával nové informácie, no zároveň nedokázal absolútne myslieť. Poznáte ten pocit? Keď vám zrazu dôjde, akí ste krehkí. Akí ste závislí na Božej prozreteľnosti, na rozhodnutiach, ktoré robia iní... A ako málo stačí... a všetko je inak! V tej chvíli máte dve možnosti: Môžete sa držať svojho plánu a krčovitne sa snažiť zachrániť, čo sa dá. Oplakať svoje nenaplnené túžby, a potom sa zosypať. Je však aj iná možnosť: Môžete ten svoj plán jednoducho pustiť. Môžete dovoliť Ježišovi, aby vás oslobodil od ťažoby a pripútanosti k vlastným predstavám o tom, aké to malo byť. A prijať Jeho plány.

Večer som si spomenula na Máriu. Tiež sa ráno zobudila a mala svoje predstavy o živote, svoje plány, dievčenské radosti a sny a možno niekedy o päť minút dvanásť bolo zrazu všetko inak. Zrazu sa mala stať matkou Spasiteľa. Ale ona povedala: *Som služobnica Pánova! Nech sa stane, ako si povedal!* Musím sa priznať, mne sa takéto slová tak ťažko vravia... Ja by som predsa len chcela držať opraty v rukách. Ešte by som chcela zariadiť toto a vyriešiť hento, a keď sa niečo pokašle, pozberať rozliate mlieko... a potom sa zosypem. Ale práve v týchto časoch, keď sa všetko mení zo dňa na deň, z hodiny na hodinu, ma Boh učí povedať: *Som služobnica Pánova.* Učí ma závislosti na Ňom, pretože On je jediným stabilným bodom, keď sa vám roztrasú kolena. Je nesmierne oslobodzujúce prijať, že vie lepšie, čo bude zajtra, a že úplne stačí, keď spolu zvládneme len tento jeden deň.

Nezabudni! To, čo v prvej chvíli vyzerá tak katastroficky, je možno iba trepot krídel anjela, ktorý ťa práve navštívil... ■

Máš Otca!

Hospodin, tvoj Boh, je uprostred teba ako zachraňujúci hrdina. On radostne zaplesá nad tebou, obnoví ťa vo svojej láske, bude s plesaním jasať nad tebou (Sofoniáš 3, 17)

Jozef. Taká nepodstatná postavička z vianočného príbehu... Otec, ktorý vlastne nebol otcom, pôsobí nedôležito a v evanjeliách je spomenutý iba okrajovo. Aspoň tak sme si ho zaradili do svojich predstáv. Ách! Koľkým deťom na svete chýba otec, a koľko detí by ho spomenulo vo svojom živote iba okrajovo. Niekde v pozadí. Nepodstatný. Akoby bol aj nebol. Koľkým „deťom“, ostáva trpké v ústach, pretože majú pocit, že sú pre svojho otca sklamaním. Tak radi by počuli, že sú milované! Hlbokou túžbou všetkých detí, je mať otca, ktorý je prítomný, ktorý by sa hrdinsky za ne pobil a zároveň vedieť, že ho nijako nesklamali tým, aké sú...

Ale vieš, čo je skvelé? Každý z nás má Otca v nebi, ktorý niekoľkonásobne môže nahradiť túto boľavú stratu. Možno ju vo vnútri cítiš aj ty. A preto ti chcem povedať: Máš Otca, ktorý nikdy nezlyhá. Máš Otca, ktorý je stále prítomný a vie čím žiješ! Za každých okolností ti rozumie a ver mi, nie si pre Neho sklamaním! Naopak: raduje sa z teba! Dúfam, že sa pri týchto slovách usmievaš....

Modli sa dnes, aby otcovia boli takými otcami, ako ich deti potrebujú. A ak si mal milosť mať dobrého otca, potom chápeš, že bol a je veľmi podstatný v tvojom živote. Dnes za neho poďakuj Otcovi v nebi!

Ži bez predsudkov

Jej muž Jozef bol spravodlivý; nechcel ju vystaviť hanbe, ale chcel ju tajne prepustiť. Keď premýšľal o tom, ajhľa, zjavil sa mu vo sne anjel Pánov a povedal: Jozef, syn Dávidov, neboj sa prijať Mária za

ženu, lebo čo sa v nej počalo, a je z Ducha Svätého (Mt 1, 19 – 20).

Jozef, ktorý pôsobí vo vianočnom príbehu tak nepodstatne, predsa len podstatný je! Je otcom, ktorý prebral zodpovednosť napriek tomu, že sám prechádza pochybnosťami a neistotou, čo sa to vlastne stalo, a či Mária naozaj čaká Božie dieťa... Vstupuje do nepríjemnej situácie a môže byť použitý Bohom len vďaka tomu, že Mu odovzdáva svoje predsudky a neistotu.

Naše vzťahy s ľuďmi a situácie, v ktorých denne žijeme, vôbec nevyzerajú tak jednoznačne, ako by sme chceli. Občas nám nie je úplne jasné čo je správne, inokedy nerozumieme tomu ako vnímajú veci ľudia, ktorí sú okolo nás, dotýka sa nás ich správanie a prežívame zranenia, ktoré neprežívajú iní, pretože oni majú zas tie svoje bolesti. A občas je z toho poriadne kĺbko emócií, strachu, dezinformácie a neistoty: ako na tom vlastne v skutočnosti si vo vzťahu k inému človeku. Vieš, ako dobre by sa ti žilo bez predsudkov? Keby tvoje slovo bolo „áno“ keď myslíš áno a „nie“, keď myslíš nie... Keby sme si nedomýšľali. Keby sme sa rozhodli byť otvorení a úprimní voči sebe aj ľuďom, ktorí sú okolo nás aj vtedy, keď situácia vôbec nie je jasná. Žiada si to odvážne prebrať zodpovednosť a nečakať, že ju prevezme ten druhý. Žiada si to odvalu riskovať svoju česť. Obetovať svoje predstavy a plány a vedieť povedať „prepáč“, keď je to potrebné. Avšak Jozef, ten otec, ktorý ani nebol otcom, a predsa vstúpil do zodpovednosti, ktorú mu Boh ponúkol, nám je veľkým povzbudením: Vďaka svojej statočnosti a odvahe mal výsadu chvíľku kráčať vedľa Božieho syna. Mal výsadu byť pri tom, keď Nový život prišiel na svet a urobil priestor preto, aby bezpečne rástol. Áno, stojí to zato! Stojí zato dať svoje predsudky bokom, pretože uvidíš, ako rastie Nový život! ■

Oksana Lukomska: Zvest'

KRISTÍNA UHLÍKOVÁ:

VIANOČNÝ PRÍBEH

Snažíš sa uspať dieťa,
kým pod oknom chlapani z ulice
riešia problémy celého sveta.
Tinedžeri plní spravodlivého hnevu
sa pohrávajú s beatmi,
tie zápalky im patria,
uprostred dymu vyskakujú slová,
horí rým a s ním celá veta.

Pripomínaš si všetko, čo mohlo byť,
čo malo byť:
modlitby, ktoré si sa nemodlila,
plač, ktorý si v sebe udusila,
vzťahy, ktoré si ani nezačala,
lebo čo ak ťa znova zrania
- všetko sa ti to vracia,
tie staré jazvy
a hviezdy, čo márne padajú,
keď sa neplnia sa žiadne priania.

Stmieva sa
a hudba znie čoraz hlasnejšie.
Rozsvietila sa pouličná lampa,
tí chalani bežia hore schodmi,
súťažia o to, kto tam bude prvý.
V rukaviciach schovávajú dary:
sneh,
smiech
a kúsky čokolády.

Ale pozri! Malý zaspal.
Zhlboka dýcha, a teplé prsty
sa ti dotýkajú líca.

Toto je tajomstvo tej decembrovej noci:
Nemusiš sa toľko namáhať.
Priznaj si ten nový pocit:
že nedokážeš rozoznať
- si to ty, kto drží v rukách dieťa,
alebo ťa držia ruky dieťaťa?

otec
(12. 11. 1924 – 15. 2. 1989)

Milan Jurčo

syn (18. 5. 1959)

Martin Jurčo

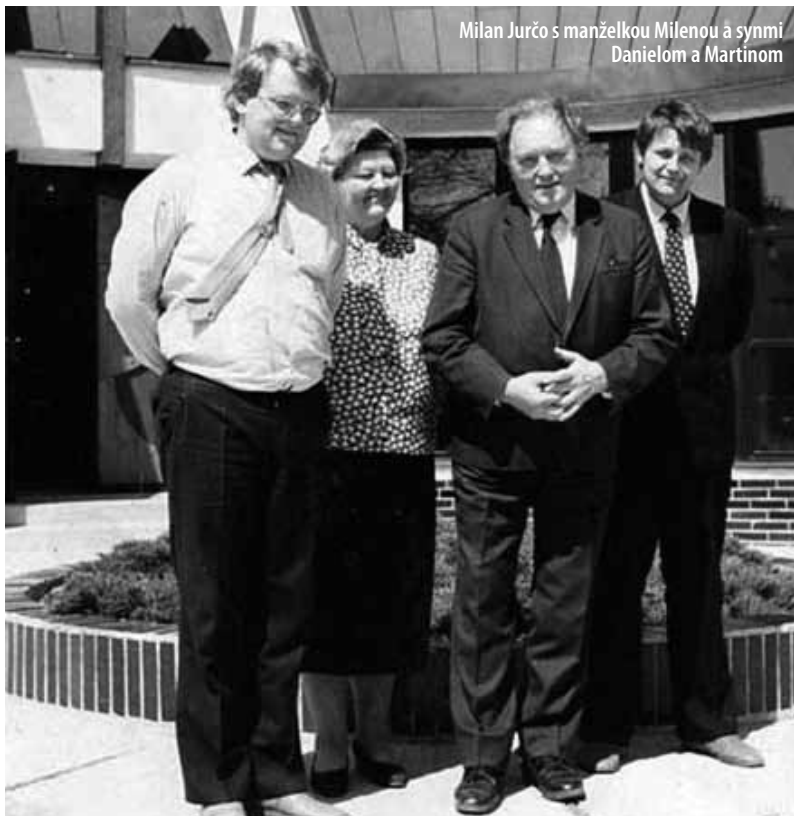

vnuk (26. 4. 1986)

Marek Jurčo

Narodenie očami 3 generácií II

Ilustrácie: OKSANA LUKOMSKA

Milan Jurčo s manželkou Milenou a synmi Danielom a Martinom

NARODENIE KRÁĽA

MILAN JURČO,
kazateľ Cirkvi bratskej v rokoch
1986 – 1989

Keď sa narodil anglickej kráľovnej Alžbete II. syn, následník trónu, začali zvoníť zvony, televízne a rozhlasové stanice prerušili svoj program a hlásatelia vzrušeným hlasom oznamovali svetu: Chlapec sa nám narodil, nech žije budúci anglický kráľ! Keď chlapca v najslávnejšej katedrále krstil anglický arcibiskup z Canterbury, ponáhľali sa do Londýna všetci známi reportéri sveta, aby zaznamenali aj takú podrobnosť, aká dlhá je arcibiskupská palica a koľko gramov zlata má na sebe. Celé Anglicko oslavovalo narodenie následníka trónu a jeho krstiny.

Ako to bolo vtedy, keď sa narodil zvrchovaný kráľ neba i zeme, Spasiteľ sveta Pán Ježiš Kristus? Ako to bolo? K mestiečku Betlehemu sa blížila dvaja pútnici. Idú tam z Nazareta v zástupe mnohých, ktorých sem vedie rozkaz cisára Augusta, aby sa každý zapísal podľa svojho rodu. Meno muža je Jozef a meno matky Mária. Jozef podľa rodokmeňa pochádza z tohoto mestiečka, preto tam musia ísť. Mária sedí na oslici a Jozef kráča vedľa nej. Už mnoho dní takto putujú (160 km, odhady hovoria, že to bolo 4 – 5 dní), vo dne ich bije slnko a v noci chlad. Hľa, dvaja z ľudského rodu, ktorí nesú vo svojich dušiach to najväčšie tajomstvo. Okolitý svet žije normálnym spôsobom, len ich život je postavený akoby na inú zem, do iného priestoru, kde je všetko neskutočné. Musia mlčať, pokorne niesť svoje tajomstvo ako ťažké bremeno.

Všetci ich predbehli, všetci sa ponáhľali najšť si ešte za dňa príhodný nocľah. Už sa stmievalo, keď sa objavili prvé domy Betlehema. A vtedy Mária vykrikuje. Telom jej prebehne záchvev bolesti. Strach, hanba a zmätok útočia na jej dušu. Blíži sa pôrod! Jozef bledý a preľaknutý klope na prvé dvere. Máme všetko preplnené. Klope na druhé dvere. Nemáme miesto. Ide ďalej a vypytuje sa. Kde je tu nejaký útulok? Prídu tam, ale dnu ich nepustia tí, čo prišli skôr. Nuž, ľudia sú opatrní, vidia predsa Máriu, načo si robiť starosti? Jozef sa zhovára so starším mužom, majiteľom veľkého domu. Pomôžte nám, pre milosrdenstvo Božie, žena potrebuje izbu, žena potre-

buje posteľ, na moju ženu prišli pôrodné bolesti! Nemám voľnú posteľ. Ale, nesmelo Jozef protirečí, veď zdraví by azda mohli posteľ uvoľniť. Do mužových očí vošli plamienky hnevu. Každý má svoju posteľ, čo nedáva iným. Jozef stojí bezradný a bezbranný pred ľudským sebestvom. Potom sa však muž rozhodne. Dám vám svoju maštal. Je to jaskyňa, kde v zime ustajňujeme ovce. Lakomstvo nedalo dom, ale súcit aspoň túto maštal.

Jozef sa díva na stonajúcu Máriu a jej bolesť prechádza na neho. Urýchlene jej zo slamy a suchej trávy robí lôžko, prikryva ju plášťom a beží hľadať ženskú pomoc. Opytuje sa a prosí, znovu sa opytuje a znovu prosí, kým sa nestretne so ženou, v ktorej očiach je múdrosť a láska k človeku. So zúfalstvom v očiach jej všetko vysvetľuje. Sme v jaskyni, vlastne v maštali a v Betleheme nemáme nikoho, čo by nám pomohol. Prosím vás v mene Hospodinovom, poďte rýchlo so mnou. Žena všetko chápe, berie látku na plienky a Jozefovi dáva do ruky horiacu fakľu: Budeme ju v jaskyni potrebovať! A potom sedí Jozef na kameni pred maštalou, hlavu má sklonenú k zemi a trasie sa vzrušením z veľkej chvíle, ktorá má čoskoro prísť. Prečo, ó, Hospodine? Prečo takto? Prečo nešiel tvoj anjel pred nami, aby všetko pripravil? Či sme azda my urobili niekde chybu? Či sme sa odchyľili od tvojich myšlienok? Odpusť, odpusť, ó, Najvyšší, že sa tvoj syn narodí na takom mieste. A vtom sa nad betlehenskými

stránami rozsvietila biela žiara. Nebeské slnko vyšlo o polnoci! Zrazu od tohto miesta počuť šumenie hlasov, akoby veľké množstvo ľudu niečo volalo. A vtom zaznel z jaskyne detský plač. Mráz, ľadový vietor, a potom oheň prešiel telom muža. Jozef s bázňou vchádza do jaskyne, aby videl. Jeho oči spočinuli na krásnej tváričke chlapca, na tváričke, ktorá v mene nebeského Otca pozdravuje zem. Hľa, Kráľ Izraela, hľa, tisícročný sľub Boží leží v náručí Márie. Padá na kolena, bozkáva ruky žene a svoju dlaň kladie s posvätnou nežnosťou na rúčku nebeského chlapčeka.

Pastieri

Na stránach neďaleko Betlehema leží veľké stádo oviec. Všetko spí, len dvaja strážcovia sedia pred kolibou a ticho sa rozprávajú. Zrazu zacítili zvláštny vánok a nad kolibou zbadali červený oblak. Muži vykriekli, muži volali o pomoc. Pastieri sa budia zo spánku a vybiehajú pred kolibu. Ale tam ich premkne úžas! Z červeného oblaku vystupuje biely muž. Pastieri padajú na tvár a trasú sa ako listy palmy v prudkom víchre. A potom počujú pokojný ľudský hlas: *Vstaňte a nebojte sa! Pastieri vstávajú a dvíhajú zrak do nebeskej tváre anjela. Nebojte sa, lebo, hľa, zvestujem vám veľkú radosť, lebo narodil sa vám dnes Spasiteľ, ktorý je Kristus Pán v meste Dávidovom.* A odrazu je celá strán zaliata veľkým svetlom, odrazu sa pred pastiermi zjavuje tisíc postáv, čo držia v rukách ohnivé meče. Nebeské vojsko pred nimi stojí! A vojsko vysoko dvíha pravice a v nesmiernom nadšení ľudskou rečou zborovo recituje nebeský chorál. *Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj, v ľudoch zalúbenie!* Sláva, sláva na výsostiach Bohu! Hlas duní hromom, hlas letí k vrchom a skalám, hlas plní priestor zeme.

A na zemi Božia láska, a na zemi v ľudoch zalúbenie, a na zemi Božia záchrana a mier medzi človekom a Bohom.

Anjel sa usmieva na pastierov, anjel má na tvári ten nepoznaný nebeský cit milosti, anjel im číta myšlienky, anjel im vysvetľuje ako nájdú dieťa, anjel im prikazuje milovať toto dieťa, anjel im svedčí o večnosti, ktorú toto dieťa v rukách drží.

Potom nastane Božie ticho a anjel sa stráca v oblaku. Na kraj znovu padá noc. Muži akoby skameneli. Prechod z nebeského svetla do tmy zeme je strašný. Prvý sa spamätal vedúci pastier. Bratia, našli sme milosť u Najvyššieho, videli sme ďalej, ako siaha smrť. Boh posielal svojho syna do biedy a chudoby. Medzi nás ho posielal. Preto sa náš život mení, náš život už nepatrí nám, celý život už musí byť Jeho. Mesiáš je budúci kráľ, Mesiáš je vysloboditeľ národa, Mesiáš je nový Mojžiš, čo bude stáť za nás pred Bohom. Poďme za ním do Betlehema!

A tak už o krátky čas pastieri búchajú na vráta svojich gazdov a vzrušene volajú: *Vstávajte, vstávajte, ó, ľudia, lebo sa stala neslýchaná vec! Na vrchu nás navštívil anjel z neba, k nášmu stádu prišlo nebeské vojsko a donieslo veľkú zvest! Dnes v noci sa tu v Betleheme narodil náš nový kráľ, veky očakávaný Spasiteľ! Ľudia sa budia, vychádzajú von a obstupujú pastierov. Hlasy, vzrušené ľudské reči preskakujú od jedného k druhému. Celý kraj bol zaplavený svetlom, kričí na nich stavec. To nie je pravda, tu bola tma. Do celého kraja zneli hlasy vojska! To nie je pravda, veď ani strážne psy sa neozvali. Ale my sme to všetko prežili, nedá sa stavec. Vypili si vína, bolo počuť z tmy. Ľudia sa rozosmiali. A kto stráži stádo, pýta sa najväčší gazda rozhorčene. Kto stráži stádo? Boh ho stráži, odpovedá stavec hlasom, čo sa trasie veľkým pohnutím srdca. Ľudia zmlkli a do duší sa začalo vkrádať tušenie o tajomných veciach zeme.*

K jaskyni prichádza nočný sprievod. Ľudia tam mlčky stoja a fikle praskajú v červenom ohni. Žena, čo bola pri pôrode, vyšla von a v úžase sa díva. Čo sa to vonku deje? Čo znamenajú a čo hovoria tie zvláštne tváre mužov? A prečo všetci mlčia? Dopredu vystúpil stavec, klania sa Jozefovi a trhaným hlasom hovorí: *Sme betlehemskí pastieri. Sme tí, čo prežili dnes v noci veľké zjavenie Božie. Nebeský anjel s nebeským vojskom prišiel medzi nás a zvestoval nám narodenie Spasiteľa, predpovedaného Mesiáša a kráľa Izraela. Dieťa má byť v tejto jaskyni. Žena vošla náhlivo dnu a za chvíľu vyniesla spiacieho chlapčeka pred oči ľudí. Stavec pristupuje k nemu s posvätnou úctou a hlas sa mu zlomí v slzách duše: *Buď pozdravený od všetkých nás, ty naša nádej, ty spása naša, ty stáročná túžba Izraela! Buď**

Len pastieri minulej noci budili ľudí,
že sa narodil Kristus Pán.
Ľudia si mysleli, že sú opití.

pozdravené nové svetlo a nový deň nášho života! Žena prežíva úder do všetkých zmyslov duše. Tak ona pomáhala pri narodení Mesiáša Izraela! Toto krásne dieťa je budúci kráľ nášho ľudu? V trasúcich rukách nesie chlapca matke. Kľakne si k jej maštalnému lôžku. Ó, Mária, ó, Mária! Odpusť nám, že si porodila na tomto mieste, odpusť celému Betlehemu, že Spasiteľ v maštali žije, odpusť, že neležíš v mojom dome! Ó, Hospodine, netresci nás za naše hriechy! Celý môj dom je tvoj, je váš, ihneď sa musíte presťahovať ku mne. Aj do očí Márie vošli slzy vďačnosti a lásky k tejto ľudskej spolusestre. Kladie jej ruku na hlavu a všetko, čo dnes videla a zažila, hlboko ukladá do srdca, aby žila v súlade s vôľou nebeského Otca.

Kráľ a mudrci

V poradnej sieni izraelského kráľa stoja pred Herodesom zvláštni muži. Prišli z ďalekých krajov východu s náramne prekvapujúcim posolstvom. Kráľ, ži naveky, začína reč vznešený muž. Sme poradcovia perzského panovníka. Prišli sme pozdraviť novonarodeného budúceho kráľa Izraela. Prišli sme sa mu pokloniť. Prišli sme sa radowať s tebou a celým Jeruzalemom. Náš panovník, ktorý je veľký a strašný, nás vystrojil na cestu a dal nám pre dieťa kráľovské dary. Herodesovi zmizla z tváre krv. Zmeneným hlasom, ovládajúc hnev, odpovedá: O čom to hovoríte? O žiadnom novom mojom synovi neviem. Nasledovník je už určený. O čom to hovoríte? Ó, kráľ, nech nájdeme v tvých očiach milosť. Ja som príslušník tvojho národa. Verím v živého Boha a poznám zákony a prorocktva Božie. Títo dvaja moji priatelia sú hviezdári. Ja im rozprávam o Hospodini a oni mne o tajomstvách hviezdnej oblohy. V jednu noc som mal úžasný sen, v ktorom mi Boh zjavil, že sa v budúcnosti narodí v Izraeli predpovedaný Mesiáš, že príde kráľ, ktorý sa posadí na trón Dávidov a obnoví slávu Izraela! Keď som sa zobudil, dlho som plakal od radosti a šťastia. Potom som všetko rozpovedal priateľom. Neverili mi. V jeden večer sme sedeli na terase domu a rozprávali sa z novou o mojom sne. Vtom sa nad krajinou rozsvietilo zvláštne svetlo asi v tých miestach, ako vychodí slnko. Bola to hviezda a mala taký jas, že sa jasne líšila od všetkých na nebeskej oblohe. Hviezda zhasla a znovu sa rozsvietila, potom zasa zhasla a znovu vládla nad inými. V duši som počul hlas a podľa neho som vykrikoval: To je jeho hviezda! Hospodin k nám hovorí, Hospodin sa rozpráva s nami! V tej chvíli moji priatelia uverili. Vyložil som im Písma a oni mu uverili. Náš perzský panovník je tiež hviezdár. S veľkým záujmom nás vypočul a sám vydal príkaz, aby sme išli a všetko mu zistili. Mysleli sme si, že Jeruzalem bude plesať v celonárodnej slávnosti, že bude spievať a tancovať v kolotancoch. Preto sa veľmi čudujeme, že tu nič neviete. Ale, ó, kráľu, či Bohu môže niekto niečo predpisovať? Možno že práve našim príchodom ťa

chce Boh upozorniť, čo sa bude diať. V mene Hospodinovom svedčím, že naše posolstvo je pravdivé.

Kráľa sa zmocnilo zdesenie, zvolal poradu všetkých kňazov a učiteľov zákona, ktorí z Písma vyčítali, že nový kráľ má prísť z Betlehema. Kráľ preto vyslal veliteľa svojho vojska do tohoto mesta, aby zistil, či sa tam neudialo niečo mimoriadne. Veliteľ sa vrátil s tým, že nič nezistil. Predstavenstvo mesta sčítuje, koľko potomkov má Dávidov rod a má mnoho práce. Len pastieri minulej noci budili ľudí, že vraj mali zjavenie, že sa narodil Kristus Pán. Ľudia si mysleli, že sú opití. Ale naozaj sa v maštali nejakým chudákom narodil syn. Pastieri vraj zo žartu prišli k maštali a dieťaťu sa klaňali. Chamrad sa baví všelijakými nápadmi. V Betleheme sa nič mimoriadne nestalo. Kráľ v tú noc nespál. Tí pastieri mu neschádzali z mysle. Čo keby predsa? Ráno volá mudrcov tajne k sebe a posielal ich hľadať. Ak ho nájdú, ak im Boh potvrdí, že je to on, nech sa ihneď vrátia, aby aj kráľ išiel a poklonil sa budúcnosti národa. Mudrci z východu odišli z Jeruzalema plní zmätených myšlienok. Hľa, skutočnosť, realita života je iná, ako predpokladali! Kráľ nič nevie, kňazi nič nevedia, učitelia nič nevedia, celý Jeruzalem nič nevie! Je to možné, že svetlo a pravdu majú len oni v ďalekej krajine? Či prídu pred perzského kráľa a povedia, že sa pomýlili, že ho oklamali? Čo s nimi tento panovník urobí? Hviezda, vykrikoval mudrci. Jeho hviezda žiari tam neďaleko v kraji! Pohliadli všetci a naozaj neďaleko od nich sa zjavilo svetlo. A svetlo rástlo, zväčšovalo sa a vzdalovalo sa od nich. Ukazuje nám cestu, ukazuje smer, ó, bratia, Hospodin je pravda, Hospodin nás vedie, Hospodin sa znovu rozpráva s nami! Nasledujme to svetlo! Ťavy sa pustili do behu a zastali pred Betlehemom. A tam, nízko nad jedným domom svetlo zastalo, potom sa znovu zväčšovalo až premohlo slnko. Svetlo bilo do ich očí tak, že sa nemohli pozeráť. Ľudia zvedavo na nich hľadali, ľudia obdivujú ich odev, zbrane strážnych a štíhle vojenské ťavy. Prečo nikto nepozerať na svetlo, čo oslňuje celý dom? Prečo nikto nepozdvihne hlavu dohora? pýta sa jeden z nich. Boh sa rozpráva len s nami, hovorí mudrci, oni svetlo nevidia. Kto popíše, kto zachytí tie okamžiky stretnutia mudrcov s Jozefom a Máriou, stretnutia s Pánom Ježišom Kristom, stretnutia tých prvých ľudí, čo videli spasenie Božie? V dome im pripravili večeru, kde dieťa bolo uprostred nich. Prvú večeru Pánovu pri jedle a pri všetkých zvestiach Božích, ktoré si navzájom rozpovedali. Prvú štedrovečernú večeru v dejinách, kde všetci v prítomnosti Pánovej prežívali tú čistú neskalenú Božiu lásku a Boží pokoj, kde všetci prežívali premenu bytosti na nového človeka patriaceho nebeskému dieťaťu. ■

Dieťa sa narodilo,
poďme do Betlehema.
Môžeme sa mu pokloniť.

ŠTYRI VIANOČNÉ PIESNE

Spracovali MARTIN JURČO s dcérou MÁRIOU COCKBURN

Zachariášova pieseň (Lk 1, 68 – 79) BENEDICTUS

„Nech je požehnaný Pán, Boh Izraela,
lebo prišiel a oslobodil svoj ľud,
položil zdroj spásy priamo medzi nás,
do domu Dávida, svojho služobníka.

Presne tak, ako dávno sľúbil
cez posolstvo svojich svätých prorokov:
Sľúbil vyslobodenie od našich nepriateľov
a z rúk všetkých, čo nás nenávidia.

Sľúbil našim otcom milosrdenstvo.
Nezabudol na to, čo sľúbil, že urobí,
čo prisahal nášmu otcovi Abrahámovi –
únik zo zajatia v nepriateľskom tábore.

Aby sme mu celý život mohli slobodne slúžiť
v tomto svete, v svätosti pred jeho tvárou.

A ty, dieťa moje, ‚Prorok Najvyššieho‘,
pôjdeš pred Majstrom, aby si mu pripravil cestu.

Ponúkneš zvest spásenia pre jeho ľud,
odpustenie ich hriechov.

Z hlbín bezodného milosrdenstva nášho Boha,
sa zjaví Boží úsvit, rovno nad nami.

Zažiar na tých, čo sú v temnote,
na tých, ktorí sedia v tieni smrti.

Potom nám ukáže cestu –
krok za krokom pôjdeme cestou pokoja.“

Slová proroka Zachariáša, otca Jána Krstiteľa premostujú dobu ticha a temna cez adventnú dobu očakávania s prvým príchodom Pána Ježiša. Na našej severnej pologuli slávime Vianoce počas najtemnejších dní v roku. Denné svetlo prichádza tak neskoro, ako skoro zase odchádza. Noc vyhráva nad dňom a my si zútuľujeme temné zimné večery svetielkami, horúcim čajom, kakaom, chúlime sa pod dekou, zapalujeme voňavé sviečky.

Aj prvé Vianoce sa odohrali za tmy. A teraz nemyslím len na počasie, ale niečo oveľa hlbšie. Prorocká predpoveď o Vianociach hovorí: *Lud, čo kráča v tmách, uvidí veľké svetlo, nad tými, čo bývajú v krajine temnoty, zažiar svetlo.* Evanjelista Ján nás uvádza do vianočného príbehu slovami: *A to svetlo vo tme sviati, ale tma ho nepohltila.* No a napokon aj Zachariáš končí svoju pieseň slovami:

Slnko spásy už vychádza, aby zažiarilo všetkým, ktorí žijú v tmách a v tóni smrti.

Zachariášova pieseň končí tam, kde všetko začína. Východom slnka. Nevieť kedy naposledy ste mali možnosť vyjsť do prírody a vychutnať si svitanie. Vstávať ešte za tmy a kráčať niekam na kopec za dobrým výhľadom. Možno si pamätáte ten chlad okolitého sveta a ako vás zohrievala káva v termoske, čo ste si priniesli. A potom to očakávanie na úplne obyčajné, a predsa vždy tak majestátne nebeské divadlo. Svet okolo vás sa začínal pomaly, nenápadne rozjasňovať. Už to nie sú len temné obrysy predmetov v okolí, ale rozoznávate priestor stále do väčšej diaľky a detailu. A vtedy prvýkrát zbadáte nad horizontom kúsok tej slnečnej gule. Najprv pôsobí tak krehko a malo, ale potom rýchlo nabere na sile. A to až do momentu, že na ňu nemôžete už viac priamo pozerieť. Namiesto toho sa pozeráte na všetko okolo seba v novom svetle. Cestou domov kráčate zohrievaní lúčmi nového dňa.

Zachariáš vnímal a rozumel temnote sveta, v ktorej žil. Ako kňaz určite trávil čas meditovaním nad zvitkami Izaiáša a spolu s ním mohol zažiť, že keď sa *pozrie na zem ... vidí len úzkosť a tmu, tiesnivú temnotu a strašnú temnotu* (Iz 8, 22). Je to duchovný stav, ktorý Zachariáš vo svojej piesni opisuje slovami ako útlak, strach, nečistota, neposlušnosť. Avšak po dlhých rokoch čakania prichádza zmena. Vedený Duchom Svätým, Zachariáš zrazu vidí, že táto tma sa konečne láme! Nezmizne v jednom momente, ako keď v tmavej izbe zapnete svetlo a hneď všetkých zobudíte. Bude to ako pri východe slnka, keď sa tma postupne rozplynie a z krehkej slnečnej gule nad horizontom sa stane mocný vládca dňa.

Taký bol Ježišov príchod. Nenápadný pôrod do chudobnej rodiny a krehké malé dieťa sú znameniami, že nastalo svitanie. Od tohto momentu v histórii ľudstva bude toto Božie Svetlo svietiť čoraz silnejšie a jasnejšie a tma ho už nikdy nepohlíť.

Aký je váš svet, v ktorom dnes začínate oslavovať Vianoce? Možno, že je temnejší, ako by sme si priali. Nepriateľské prostredie, stres, strach, emocionálne vyčerpanie, odcudzenia, sú len zlomkom toho, s čím sa stretávame. Zachariáš hovorí, že prichádza Záchranca, ktorý má moc zbaviť nás útlaku a strachu a priniesť nám pokoj. O tomto pokoji si ešte povieme neskôr, ale tu je prvá stopa, ktorej sa môžeme chytiť, ak chceme prežiť skutočne pokojné sviatky. Je tu možnosť stať tvárou v tvár temnote našich dní víťazne, bez útlaku a bez strachu. Tento pokoj získame, ak sa Zachariášova pieseň stane aj hlboko našou. Že Boží Záchranca Ježiš Kristus zmenil raz a navždy chod tohto sveta. Jeho svetlo preniklo temnotou a nezastaviteľne mocnejšie každým dňom až do chvíle, keď Božie deti budú zhromaždené v novom Jeruzaleme, kde už viac nebude *ani slnko, ani mesiac, aby mu svietili, lebo ho osvecuje Božia sláva a jeho lampou je Baránok a v jeho svetle budú kráčať národy* (Zj 21, 23 -

24a). Tma, kde je tvoje víťazstvo? Noc, kde je tvoja osten? Žalmista napísal: *Plač môže trvať do noci, s ránom však prichádza plesanie* (Ž 30, 6).

Máriina pieseň (Lk 1, 46 – 55)

MAGNIFICAT

„Nedokážem to v sebe udržať! Tolká radosť z tejto Božej správy,

tancujem pieseň môjho Boha – Spasiteľa.

Boh sa na mňa uprene pozrel, a pozri, čo sa stalo – som tá najšťastnejšia žena na zemi!

Na to, čo pre mňa urobil Boh, sa nikdy nezabudne

–

Boh, ktorého meno je sväté, oddelené od všetkých ostatných.

Jeho milosrdenstvo sa valí ako vlna za vlnou na všetkých, ktorí pred ním stoja v pokore a v bázni.

Ukázal svoje ramená a odhalil svoju silu, rozprášil nafúkaných podvodníkov, tyranov zosadil z ich piedestálu, a ich obeť vytiahol z bahna.

Hladujúca chudoba hoduje pri švédskych stoloch, ale bezcitní boháči vyšli naprázdno.

Ujal sa svojho vyvoleného dieťaťa – Izraela, spomenul si na nich a zahrnul ich milosrdenstvom,

nekonečným množstvom milosrdenstva.

Presne tak, ako sľúbil – od Abraháma až podnes.“

Tieto štyri chválospevy, tieto najstaršie vianočné koledy, sú také odlišné od mnohých piesní, ktoré sa nám tieto dni dostanú do uší. Stredobodom ich záujmu nie je ich autor, bez ohľadu na to, akú úžasnú vec práve zažil. Sú úplne zamerané na Boha, jeho charakter a jeho dielo medzi ľuďmi. Hovoria menej o tom, čo máme s Vianocami robiť my a oveľa viac o tom, čo Vianoce odhalili o veľkosti, sláve a добрôte Boha. Miesto toho, aby sme čítali nostalgickou naplnené sladké veršičky, tak tu máme hlboké historické uchopenie Božieho plánu záchrany sveta, ktorý preťkal celé ľudské dejiny až do večnosti. Nesústreďuje nás to na premenlivé situácie našich životov, ale na nemenné Božie dielo. Tu sa ukrýva ďalšie tajomstvo toho, ako sláviť sviatky plné pokoja. Vyberme si správnu pieseň, ktorú budeme spievať – sami sebe, aj ľuďom okolo. O čom bude? Na čo sme tieto dni zamerali svoju myseľ? Akým myšlienkam venujeme podstatnú časť svojho času? Len o niekoľko kapitol neskôr Lukáš poznamenáva, že *ústa hovoria to, čím je preplnené srdce* (Lk 6, 45). Tajomstvo radosti spočíva v tom, na čo sa sústredíš. Mária sa zamerala na Božiu vernosť, na jeho blízkosť tým, ktorí sú biedni a ponížení, na jeho milosrdenstvo a na prichádzajúce spasenie. A to všetko ju viedlo k niečomu, čo mi príde ako výbuch radosti. *Ústa hovoria to, čím je preplnené srdce*. Mala iné možnosti? Samozrejme. Mohla sa sústrediť na svoj vlastný príbeh. Na okolnosti, do ktorých sa

dostala, na jej neistú budúcnosť, na ťažkosti spojené s rozhodnutím stať sa matkou Božieho Syna. Mohla hovoriť o svojom strachu, o tom, že si nevie predstaviť, čo jej prinesie budúcnosť. Zvládne to? Bude dobrá matka? Alebo sa na to mohla pozrieť ešte z iného uhla pohľadu a hovoriť o tom, akou dôležitou sa momentálne stala pre celé dejiny. Aká je nenahraditeľná a výnimočná.

Faktom je, že všetko o nej je pravdivé. Mária bola výnimočná a nenahraditeľná. A tiež je pravda, že prijať Božieho Syna neznamenal vstupenku do ľahkého života. Čakali ju mnohé náročné chvíle, pri ktorých by sa ne jeden z nás pýtal Boha, či si to naozaj takto predstavoval. Mária odolala pokušeniu urobiť túto udalosť o nej samej. Nepostavila sa do centra. Prijíma Božie požehnanie, ale nepripisuje ho sebe a svojim zásluhám. Nie je ohromená strachom z toho, čo sa bude diať, ale je ohromená Božou dobrotou a jeho konaním vo svete. Neskláňa sa pod ťarchou tlaku na ňu, skláňa sa pred Bohom. Vzdáva Bohu plnú slávu. A preto môže zakúsiť radosť, ktorá nie je závislá na okolnostiach.

Tajomstvo radosti spočíva v tom, na čo sa sústreďíš. Môžeš si vybrať z mnohých možností. Môžeš donekonečna analyzovať svoju minulosť alebo plánovať svoju budúcnosť. Môžeš starostlivo rozvíjať myšlienky na to, aký potrebný alebo nepotrebný sa cítiš. Môžeš úzkostlivo porovnávať tieto Vianoce s tvojou ideálnou predstavou o nich, samého seba s ideálnou predstavou o sebe samom. Môžeš mať pocit, že si tento rok neurobil dosť, alebo že ľudia okolo málo pomohli. Môžeš sa sústreďiť na svoju bolesť a hnev alebo naopak, nachádzať drobné potešenia v darčekoch, jedle a príjemnej spoločnosti. Niečo z toho ti prinesie pocity šťastia, a iné ti ich zoberie. Ak chceš ukotviť svoju vianočnú pieseň v niečom, čo nepodlieha zmenám a nie je závislé, od žiadnych okolností života, sústreď svoju myseľ, srdce a slová na Boží charakter.

Najviac sme pripravení na Vianoce, keď sa prestaneme sústreďovať na náš vlastný výkon, ale spočineme v Božej prítomnosti, ktorá všetko naplňuje.

Pieseň anjelov (Lk 2, 14) GLORIA IN EXCELSIS DEO

Sláva Bohu na nebeských výšinách!

Pokoj na zemi
všetkým mužom a ženám,
ktorí robia Bohu radosť.

Týmto sa dostávame k úplnému jadru našich zamyslení o tom, ako prežiť sviatky plné pokoja a radosti, ktoré nebudú závislé od okolností, v ktorých tieto Vianoce slávime. Jeden z najznámejších a najčastejšie čítaných vianočných textov a námiet na množstvo vianočných piesní, je anjelské *Gloria, in excelsis Deo. Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj*. Aký pokoj sa tu myslí? No, povedzme si najprv, o aký pokoj tu nejde.

Nie je to nejaký celospoločenský politický mier. Ježiš nikdy nepovedal, že jeho narodením sa končia na svete všetky nepokoje a s okamžitou platnosťou sú odstránené všetky krivdy. Na konci tejto knihy Lukáš zaznamenal Ježišove slová, kde nám hovorí, že pred jeho druhým príchodom budeme počuť o vojnách a nepokojoch a nemáme sa nechať týmito správami vystrašiť! Lebo toto musí prísť (Lk 21, 9).

Niektorí si mysleli, že ak teda nie je možné dosiahnuť pokoj medzi ľuďmi, pôjde o vnútorný pokoj. Akúsi rovnováhu duše, keď ma nemôže nič rozčuľiť, nič vystresovať, nič ma neoberie o môj nočný spánok. Pokoj vo mne. Aj túto predstavu Ježiš rozbieja slovami v 12. kapitole, verš 51: *Myslíte si, že som prišiel darovať na zemi pokoj? Nie, hovorím vám, ale rozdelenie. Lebo odteraz sa päť ľudí v jednom dome rozdelí: traja proti dvom a dvaja proti trom. Rozdelia sa otec proti synovi a syn proti otcovi, matka proti dcére a dcéra proti matke, svokra proti neveste a nevesta proti svokre.*

Nechcem poprieť, že existujú situácie, v ktorých môžeme pokoj zažívať, či už na spoločenskej alebo osobnej úrovni. Boh určite môže, a aj to robí, že v istých chvíľach nám dáva či už nadprirodzený vnútorný pokoj alebo nečakaný pokoj a zjednotenie medzi ľuďmi. Ale všetci dobre vieme, že takéto chvíle sú vždy len dočasné, čiastočné a prchavé. Krátky pohľad do našich rodín to určite potvrdí. Biblia nám tiež hovorí, že jedného dňa príde koniec všetkým konfliktom a svet vstúpi do večného odpočinku, keď Ježiš príde druhýkrát a prenesie nás do Novej Zeme, ktorú stvorí. Toto však tiež nie je ten pokoj, o ktorom spievali anjeli, ktorý prišiel na túto zem s príchodom Ježiša Krista.

Tak aký pokoj tu anjeli ohlasujú? Aký pokoj je možné získať už tu na zemi, ktorý je absolútny, objektívny a nemeniaci sa v čase?

Niečo nám už napovedal záver Zachariášovej piesne. *Slnko spásy už vychádza, aby zažiarilo všetkým, ktorí žijú v tmách a v tóni smrti a osvietilo nám cestu k pokoju s Bohom!* Podobným smerom nás vedie aj Pavol v liste Rimanom v 5. kapitole: *Keď sme teda ospravedlnení z viery, máme pokoj s Bohom skrze nášho Pána Ježiša Krista.* Vidíme na aký pokoj nás odkazujú tieto slová? Je to pokoj s Bohom. Prečo sa Ježiš narodil fyzicky do tohto sveta? Aby napravil vzťah medzi človekom a Bohom. Toto je pokoj, ktorý môžeme prijať už tu na zemi. Nie je to niečo čiastočné, nie je to meniace sa v čase, nie je to prchavé. Je to absolútne dokonalé. *Aj vás, ktorí ste kedysi boli odcudzení a nepriateľskí k Bohu svojim zmýšľaním a zlými skutkami, teraz sa s ním zmieril, keď vo svojom pozemskom tele podstúpil smrť, aby vás postavil pred Božiu tvár svätých, nepoškvrnených a bezúhonných* (Kol 1, 21 – 22).

Ako máme prísť k takémuto pokoju? Krátky pohľad do tohto verša z Kolosanom nám napovie. Prvým krokom k tomu, aby sme prijali tento pokoj

je – najprv si priznať nepokoj. Priznať to, že som v nepriateľstve s Bohom. *Pretože zmýšľanie tela je nepriateľstvom voči Bohu – nepodrobuje sa totiž Božiemu zákonu; veď sa ani nemôže* (R 8, 7).

Kazateľ Tim Keller v jednej zo svojich kázni hovorí, že primárny, prirodzený postoj nášho srdca voči Bohu nie je len nevedomosť (aby sme potrebovali viac informácii), alebo nezáujem (aby sme potrebovali viac motivácie), ale nepriateľstvo. A preto potrebujeme zmierenie. Vo svojej podstate Bohom pohrdame. Jeho milosť sa nám zdá príliš ľahká. Jeho svätosť príliš ťažká, jeho zvrchovanosť príliš nechopiteľná. Veľmi ťažko sa nám priznáva tento stav. A preto si hľadáme rôzne iné cestičky k pokoju, ktorý ohlásili anjeli. Pracujeme na šírení pokoja v spoločnosti a zároveň hľadáme vnútornú rovnováhu duše. A dúfame, že naše snaženie bude stačiť na to, aby nás Boh miloval. Ale to nikdy nestačí.

Skutočný pokoj s Bohom začína priznaním môjho nepriateľstva s ním. Priznaním temnoty v mojom srdci, ktorá odmieta vzdať slávu Bohu na nebi. Priznaním, že mám problém prijať, že je tu omnoho múdrejší a svätejší Boh, ktorého rozhodnutia nemusia spĺňať moje vlastné predstavy o tom, ako by mal riadiť tento svet a akým spôsobom by mal vstupovať do môjho života. Ak si to priznáme, môžeme prijať zmierenie, ktoré je možné vďaka Ježišovej obeti na kríži: *On však bol prebodnutý za naše hriechy, zdravený za naše neprávosti. Trest, ktorý nám priniesol pokoj, spočíval na ňom* (Iz 53, 5).

A to je dôvod prečo môžete mať pokojné vianočné sviatky bez ohľadu na to, ako ich budete sláviť a v akej situácii sa ocitnete. Sláva Bohu na nebi za pokoj, ktorý nikto nemôže zničiť.

Simeonova pieseň (Lk 2, 29 – 32; 34 – 35) **NUNC DIMITTIS**

Bože, teraz môžeš prepustiť svojho služobníka.

Prepusti ma teda v pokoji, ako si slúbil.

Na vlastné oči som videl tvoje spasenie,
ktoré je teraz tu – všetci ho môžu vidieť.

Svetlo pre nežidovské národy – svetlo zjavenia

Boha

a sláva pre tvoj ľud Izrael.

Toto dieťa znamená oboje –

pád i obnovu mnohých v Izraeli,
Bude nepochopený a rozporuplný –

a pre teba to bude bolesť,
akoby ti niekto vrazil do srdca meč.

Ale to odmietnutie zjaví pravdu –

Boh odhalí ich pravú tvár.

December je okrem iného mesiac zoznamov. Máme zoznam ľudí, ktorým chceme kúpiť darčeky a zoznam darčiekov, ktoré by ich potešili. Zoznam koláčov, ktoré budeme piecť a zoznam potravín, ktoré treba nakúpiť. Niekedy na papier a niekedy len tak, v hlave, si plánujeme, čo všetko musíme do Vianoc stihnúť. Čo treba upratať, čo sa bude variť, komu

treba napísať, čoho sa chceme zúčastniť, ako si tohto roku vyzdobíme dom... a ako to všetko urobiť tak, aby sme neminuli viac ako môžeme.

Okrem týchto decembrových zoznamov si ľudia píšajú aj také celoživotné. Miesta, ktoré chcú navštíviť, veci, ktoré chcú zažiť, jedlá, ktoré chcú ochutnať. Chceme zažiť čo najviac z toho, čo má svet okolo nás v ponuke predtým, ako bude príliš neskoro. Skrolujeme obrázky na Instagrame, videá na Tik-toku, či sledujeme životy našich známych na Facebooku. Aké pocity to vo vás vyvoláva, keď sa pozeráte na ich nový dom či fotky z dovolenky, úspechy detí či momentálnu vianočnú výzdobu?

Či už sa porovnávame s inými, alebo len hodnotíme úspešnosť našich vlastných plánov, výsledok je poväčšine rovnaký. Čoraz zúfalejšie sa snažíme, aby sme nepremeškali to najlepšie, čo je vonku, a zároveň žijeme so strachom, že sa tak stane.

Do tohto kontextu vstupuje Simeon. Toto je muž, ktorý je na konci svojho života a je pripravený zomrieť. Nie preto, že je nešťastný, že mu nevyšiel život podľa plánov. Práve naopak. Je úplne uspokojený. Videl všetko, čo potreboval, a teraz môže odísť. Jeho zoznam je splnený. Na tom zozname však prekvapujúco bola iba jedna vec. Jediná vec, ktorú si Simeon prial zažiť pred smrťou bolo vidieť Božie spasenie.

V Biblii je opísaný ako muž spravodlivý a zbožný, ktorý očakával potešenie Izraela. Simeon vedel, že je len jedna vec, ktorá môže priniesť potešenie, ktoré večne uspokojí naše túľajúce sa srdce. Prijateľ Božie spasenie cez toto dieťa, ktoré drží na rukách. On je tým svetlom, ktoré sa láme do temnoty tohto sveta. On je tou Božou slávou, ktorá opäť zostúpila na Boží vyvolený ľud. Aké potešenie očakávaš tieto sviatky? O čom si si povedal/a, že keby toto bolo inak, tak by sme boli spokojní? Je len jedno, čo musíme mať na našich predvianočných zoznamoch na to, aby sme mohli sláviť pokojné a radostné Vianoce. A to nie je závislé od toho, čo bude na stole a kto bude (alebo nebude) sedieť okolo stola. Nie je závislé od stavu na vašom učte a či tohto roku dostanete darček, ktorý vás poteší. Nie je závislé ani od toho, či oslavujete Vianoce v neupratanom byte alebo ich dokonca neoslavujete vôbec.

Pozri sa na Simeona. Je dojatý k slzám, premožený vďačnosťou. Možno sa mu trochu chveje hlas a možno sa musí oprieť o stĺp, aby nebolo vidno, ako sa mu od radosti podlamujú kolená. Hoci v rukách drží Spasiteľa sveta, na ktorého príchod čakal desaťročia a Izrael celé storočia, na tento moment sa nedá pripraviť. Tvárou v tvár Ježišovi Simeon uvidel najhlbšie uspokojenie svojej duše. Na ničom inom už nezáleží. Je ako strážca, ktorý môže opustiť svoj post, pretože videl Knieža Pokoja, zažil pokoj Boží a medzi ním a Bohom je pokoj. Simeona sa dotkli lúče vychádzajúceho slnka. ■

*(Biblické texty, sú z „Správa od Lukáša“, Eugen Peterson
Porta libri, 2023 (parafrázovaný preklad)*

A MY SME SA NADEJALI

MAREK MARKUŠ

Keď otvoríme prvé stránky evanjelia podľa Lukáša, objavíme tam dve skutočnosti. Na jednej strane vidíme ťažobu doby, v ktorej sa ocitá Izrael. Rímska ríša ho úplne ovláda a väčšina Izraela žije v útlaku a ponížení vo vlastnej krajine. Ale na druhej strane evanjelista Lukáš od úvodu buduje silnejúcu atmosféru nádeje.

Anjel prichádza ku kňazovi Zachariášovi, ktorý spolu s manželkou Alžbetou nemôžu mať deti a hovorí mu, že sa im narodí syn, ktorému dajú meno Ján. A tento Ján pripraví ľudí na príchod Božieho vládcu. V tme zabliká svetielko nádeje.

Potom prichádza Anjel k mladej slečne Márii a zvestuje jej, že porodí syna, dá mu meno Ježiš a bude to ten vládca, ktorý má prísť. Očakávanie zmeny narastie.

Mária sa potom stretáva s Alžbetou a tam spieva chválospev, kde vyjadruje, ako si predstavuje kraľovanie svojho syna: *Bude to ten, čo obráti svet naruby. Poníži mocných a povýši utláčaných. Hladných nasýti dobrotami, bohatých prepustí naprázdno. Konečne to príde! Nádej!*

Potom sa narodí Ján a Zachariáš prorokuje, že už prichádza Spasiteľ, ktorý Izrael oslobodí od nepriateľov a prinesie slobodu. Nemožno si nevšimnúť, že Zachariáš to myslí prevažne politicky, národne a nie duchovne. Ale nemôžeme mu to mať za zlé.

Lukáš buduje veľké očakávania udalosťami, ktoré sprevádzajú narodenie Ježiša. Anjeli na oblohe, pastieri, ktorí sa idú pokloniť. Simeon v chráme berie Ježiša na ruky a vedený Duchom vyznáva, že jeho oči uvideli spásu a slávu Izraela, na ktorú sa budú pozerat všetky národy. Na to prichádza prorokynja Anna – ďakuje Bohu za dieťa a všetkým, ktorí očakávali Mesiáša oznamovala, že ON je už tu. Tieto postavy používa Lukáš, aby vzbudil v čitateľoch veľkú nádej.

A ako to celé skončí? Na konci evanjelia Ježiš zomiera a my v poslednej kapitole vidíme dvoch jeho učeníkov ako sklamaní a bez nádeje odchádzajú z Jeruzalema. Na ceste sa im prihovori muž a oni mu povedia všetko, čo sa stalo, aj s dodatkom: *A my sme sa nadejali, že Ježiš vykúpi Izrael...* (Lk 24, 21). Vtedy ešte nevedia, že tento ich spolucestujúci je vzkriesený Ježiš

Dobré sklamanie nie je zlé

Určite poznáme ten pocit sklamania aj my. Náš životný komfort sa zvyšuje, a preto máme niekde v sebe zakorenené klamstvo, že by sme mali mať stále lepší a ľahší život. Veríme mýtu, že život je vlastne ľahký, len treba prekonať tú jednu prekážku, ktorú máme práve pred sebou. Lenže tak to nefunguje a sme znova a znova sklamaní tým, aký je život v skutočnosti ťažký.

Ale – čo ak sklamanie má v sebe tajný dar? Čo ak je sklamanie signál, ktorý ukazuje, že sme vložili svoju nádej do nesprávnej veci? Lebo nádej musí mať niečo, k čomu sa upne. Či je to osoba, udalosť alebo vec. Nádej potrebuje niečo, k čomu sa pripúta, aby v nás vzbudila očakávanie na lepšiu budúcnosť.

V sklamaní je pozvanie k tomu, aby sme prehodnotili to, k čomu upínáme našu nádej. Synonymum ku sklamaniu je dezilúzia, čo vlastne znamená strata ilúzie. Sklamanie znamená stratiť falošné predstavy. A to je vždy dobré, lebo satanova špecialita sú ilúzie – klamné predstavy o skutočnosti. Ale Ježišova špecialita je pravda.

A preto aj Ježiš začína učiť dvoch učeníkov pravdy Biblie. Skôr ako sa im dá spoznať, im odkrýva pravdy o utrpení a smrti Mesiáša. A ich srdce začína znova horieť. Zrazu dostávajú nádej. Zrazu vidia zmysel v tom, čo predtým pokladali za beznádejné. Všetci ľudia sú stvorenia založené na nádeji. Prežitie nám nestačí. Potrebujeme nádej – zmysel, lebo to je palivo, ktoré udržuje náš život v pohybe.

My potrebujeme nádej, ktorá nezahanbuje a ani nesklame (Rim 5, 5). Nádej nie je pranie si niečoho dobrého: „Dúfam, že bude sneh na Vianoce.“ Ani nádej nie je povrchný optimizmus: „Bude dobre...“ Biblická nádej je založená na pravde o Ježišovi, ktorú treba prijímať.

Naša nádej je v tom, že Ježiš prišiel, aby bol s nami
 Čokoľvek zlé príde alebo naopak, čokoľvek dobré nepríde – nie sme v tom sami. To je posolstvo prvých kapitol evanjelia. To je to, čo sa udialo v Betleheme. Slovom Zachariáša: Boh navštívil svoj ľud. Ježiš je Emanuel – Boh s nami.

Niekedy si to neuvedomujeme a sme na tom ako učeníci na ceste do Emazu. Ježiš bol s nimi, ale oni to nevideli. Mali zastreté oči. Tak ako bol pri učeníkoch, je aj pri nás. Ježiš je bližšie, ako si myslíme. Povedzme mu v modlitbe všetky naše pocity a sklamanie. Lebo keď sebe a jemu priznáme, že sme sklamaní, tak otvoríme svoju dušu pre ďalší rast a nakoniec nové poznanie Ježiša.

Počiatočná pozemská nádej, ktorú mali učeníci alebo pozemská nádej, ktorú mal Zachariáš, keď povedal, že nový kráľ *nás oslobodí od našich nepriateľov a z rúk všetkých, čo nás nenávidia* nakoniec prinesie sklamanie.

Nádej, ktorá sa pozerá len na tento svet, len na prítomnosť a nie na horizont budúcnosti, nie je skutočná nádej. Taká nádej prinesie sklamanie. C. S. Lewis povedal: „Zamerajte svoju nádej na nebo a ako prídavok dostanete i zem. Zamerajte sa na zem a nemáte nič.”

A tak biblická nádej nám odкрýva dve pravdy, ktoré si počas Adventu môžeme pripomínať: Ježiš prišiel, aby bol s nami a Ježiš príde, aby sme boli s ním. ■

Milan Jurčo

VIERA

Zem i nebo
veliké otázky majú,
no najväčšia je táto:
Čo je to viera?

To je prítomnosť Božia
v duši Ábela.

To je storočná stavba
Noachovho korábu bez vody.

To sú cesty Abraháma
do údolia neznáma a smrti.

To je ženba Izáka
pre poslanie národom zeme.

To sú kosti Jozefove,
čo štyristo rokov žili v duši Izraela.

To je matka Mojžišova
pred vlnami rieky Níl.

To je Mojžiš s palicou Božou
pred človekom a živlami.

To je Dávid s prakom pred Goliášom,
to sú proroci s pravdou pred kráľmi,
to sú učeníci s evanjeliom pred bránami

Ríma,
to je život všetkých svedkov
pred bránami sveta.

Čo je to viera?

Viera, to je schopnosť človeka
ísť po ceste Božej sám.

Sám, i keď ho opustia iní.

Viera, to je schopnosť človeka
hovoriť o Božích pravdách sám.

Sám, i keď mlčí Hospodin.

Viera, to je schopnosť človeka
poznať v utrpení skrytý úmysel Boží,
schopnosť premáhať strach
a vidieť budúcnosť v minulosti
a vidieť ju vo večnosti.

Viera, to je schopnosť človeka
vztýčiť hlavu po páde
a kľačať na kolenách
predtým, ako pád príde.

Viera, to je schopnosť človeka
vidieť v konci začiatok,
schopnosť stratíť život,
aby bol tento navždy zachránený.

Viera, to je volanie Boha o pomoc,
to je Jeho sila v našom slove,
to je tá veľkosť horčičného zrna,
ktorou sa premáha nemožnosť.

To je to slávne stretnutie
človeka s Bohom,
stretnutie cez Pána Ježiša Krista,
ktorý je alfou i omegou
každej viery človeka.

Kristína Uhlíková (vnučka)

VÝZVA (Milanovi Jurčovi)

Ktosi rozbil svetlo na kusy.
Ktosi vstával ešte za noci,
aby ho do tmy roztrúsil.

Priestory bez konca mlčia len naoko,
je počuť šepot, medzi úlomkami
sú
súvislosti,
súznenie
súhvezdí.

Ako dlho tu budeme?
Čo z nás pretrvá?
Aký je vlastne zmysel života?

Skúšame počítať galaxie,
no sú ako piesok, čo sa presýpa
medzi prstami.

Ty skúšaš naše zámery:
„Zlo pýchy je byť neúmerný voči vesmíru.“

A tak stúpame na horu,
aby sme sa s tebou stretli
na mieste nášho najväčšieho strachu.

Kto nezaváha?
Kto odpovie, keď zavoláš?
Kto zviaže svoje najcennejšie sny,
kto ich podreže ako Baránka
a nechá ich zhorieť uprostred tmy?
„Kedy, ak nie dnes?
Kto, ak nie my?“

ňBože, zľutuj sa!
Ozvenou je ti vlastný hlas.
Či niekto iný hovorí?

Tu som.
Ja sa postarám,
ja to zariadim.

Vstúpim do svojej básne,
vlastnými rukami
pozbieram úlomky,
zastavím krvácanie,
zacelím rany,
namiesto teba
nechám sa zabiť.
Oblúkom prepojam
slávny koniec
so slávnym začiatkom.

„Kedy, ak nie dnes?
Kto, ak nie my?“

Cesta

OJ, BETLEHEM TY MALIČKÝ

Phillips Brooks (1835-1893)
prel. Mária Rafajová (1896-1978)

Ivan Valenta (1940)

1. Oj, Betlehem ty maličký, tak tvrdo, tvrdo spíš,
2. Syn Máriin sa narodil a vzrušil výšin zbor.
3. Tak pokojne, tak tichúčko dar lásky Boh nám dal!
4. Náš Kráľu, v chlieve zrodený, príď, prosíme i k nám,

čo tiché hviezdy videli dnes v no - ci netu - šíš;
Spí pozemšťan a pri jasliach dnes ne - bes - ký bdie chór.
Tak svoje dary rozdáva až do dnes vekov Kráľ.
hriech odpusti a premeň nás, veď k ne - bies výši - nám.

veď nehasnúce svet - lo Boh v te-be rozsvie - til,
Ó, jasné hviezdy rá - na, váš spev nech vzbudí tmy
On nehlučne sa sklá - ňa tu k ľu - d'om zblú - di - lým
Nech s anjelskými zbor - mi do sve-ta mocne znie

to stalo sa, čo čakal ľud a o čom v biedach snil.
"Bud' sláva Bohu v nebesiach, bud' po - koj na ze - mi".
a kde Mu dvere otvorila, rád za stôl sadne k nim.
že Imma - nuel prišiel k nám, že Boh náš s na - mi je!

1969

ČÍM VIAC DÁŠ ZO SEBA, TÝM VIAC ZRKADLIŠ JEŽIŠA

BEVAN STEIN už tento rok bol hosťom Dialógu (4/2024). Je koordinátorom humanitárnej pomoci Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku pre Ukrajinu. Vtedy rozprával viac o tom, AKO dopravujú pomoc na Ukrajinu. Teraz sa **EMÍLIA MIHOČOVÁ** zamerala viac na to, PREČO sa misijne angažuje, prečo prekonával pohodlie a často aj riskoval vlastný život? Len pripomeňme, že tento americký misionár žije už 28 rokov pri Martine spolu s manželkou Laurou, s ktorou si adoptovali šesť detí a poskytli im rodinné zázemie. Založil občianske združenie „Otcovo srdce“, venuje sa misii medzi motorkármi a humanitárnym projektom v Ugande.

Foto: E. MIHOČOVÁ.

Je to už dva a pol roka, čo sa vytrvalo a opakovane vraciaš na Ukrajinu s rozvozom humanitárnej pomoci. A to napriek tomu, že situácia je často neprehľadná a nebezpečná. Dokonca si si kvôli tomu kúpil vlastné nákladné auto. Nenašlo by sa aj jednoduchšie riešenie?

Je viacero dôvodov, prečo na Ukrajinu chodím osobne. Jeden z nich je, že ich chcem povzbudiť a podporiť tak, ako štvrtá osoba podobná synovi bohov, ktorá sa zrazu objavila v ohnivej peci spolu so Šadrachom, Měšachom a Ábed-Negóm (Daniel 3, 16 - 18). Mám pocit, že osobná návšteva veľa znamená nielen pre prijímateľov humanitárnej

pomoci, ale aj pre tých, ktorí ju rozdávať. Pre našich spolupracovníkov.

Čím ďalej, tým viac ubúda sponzorov. Alebo sa obmedzia len na posielanie peňazí na účet, aby sa Ukrajinci postarali sami o seba. Ako keby to celé bolo iba o peniazoch a humanitárnej pomoci. Opačný extrém je nestarať sa vôbec a hovoriť si: „Je to ich problém. Ruky preč od nich.“

Čo je pre teba teda dôležitejšie ako samotná materiálna pomoci?

Pre mňa je hlavnou a nosnou vecou solidarita. A súcť s našimi blížnymi. Poznať ich problémy a osobne to zažiť spolu s nimi. Jedno je pomáhať núdznym,

ale druhé je vyjadriť im Božiu lásku skutkami a slovami. A to znamená, že za nimi musím ísť osobne. Lebo poslať peniaze nie je dostatočné vyjadrenie Božej lásky. To je iba materiálna pomoc bez osobného kontaktu. Znamená to, že nechcem nič riskovať. Nechcem sa namáhať. Nechcem obetovať svoj čas. Vyhovám sa, že je to príliš nebezpečné a neprijemné. Iste, stačilo by poslať peniaze na účet, ale to by bola pomoc bez srdca. A bez Ducha, a to nechcem.

Pán Boh poslal svojho Syna, aby sa s nami stotožnil až do hĺbky. Narodil sa, stal sa človekom, aby prežil všetko to, čo my prežívame. A ja chcem robiť takú misiu, ktorá má Ježišov charakter.

Cirkev má teda nielen iné povolanie, ale aj iné nástroje a prostriedky, ako sekulárna spoločnosť?

Peniaze sú prostriedkom štátu na riešenie humanitárnej krízy. Cirkev má iné povolanie – zvestovať evanjelium a Božiu lásku. Niekedy však robíme presný opak, keď si myslíme, že stačí poslať peniaze. Je veľkou chybou, keď si kresťania myslia, že niečo vyriešia len peniazmi. Čím menej dáš zo seba, tým menej zrkadlíš Ježiša. Aj to je jeden z dôvodov, prečo mám veľmi rád projekt „Krabice pozhňania“. Do krabice môžeš okrem potravín a hygienických potrieb vložiť aj fotku, pozdrav, biblický verš, osobný kontakt s odkazom: „Ak budete ešte niečo potrebovať, sme tu pre vás. Modlíme sa za vás.“ A to je niečo, čo nemôže spraviť štát. Takže áno, cirkev má nielen iné povolanie ako štát, ale aj iné možnosti. A preto by sme ich mali využiť naplno.

Platí aj v tomto prípade to biblické: *Púšťaj svoj chlieb po vode, lebo po mnohých dňoch ho nájdeš?* (Kazateľ 11, 1)

Určite. Čím viac dávaš samého seba, tým viac rastieš a dostaneš naspäť. Akou mierkou meriaš – ak ide o tvoje pohodlie a obetavosť – takou ti bude namerané a presne toľko sa ti vráti. Keď idem na Ukrajinu, veľa riskujem, ale aj sám veľa získavam. Iste, moje telo, moje ego, moja túžba po pohodlí, veľmi trpí. Nie je ľahké tráviť dni a noci v kamióne za volantom. Počuť, ako v blízkosti vybuchujú rakety. Alebo mať nepríjemnú skúsenosť s colníkmi alebo políciou. V takých situáciách je veľmi ťažké nestratiť duchovnú motiváciu. Keď neudržíš pod kontrolou svoj hnev a frustráciu, nie si nápomocný nikomu. Je dôležité nestratiť v konfliktnej situácii „ducha misionára“ a vedomie misie.

Diabol ti bude k nohám hádzať všelijaké prekážky a ťažkosti. Bude sa ťa snažiť obrať o radosť z tvojho povolania. Keď ustúpiš hoci len o krok, je len otázka

času, kedy sa stiahneš úplne. Keď dovoľíš, aby ťa diabol spochybnil čo len trochu, postupne skončíš. Neuvidíš zmysel a prestane ťa to baviť. Povieš si: „Už som sa za nich obetoval dosť.“ A aj mne by sa to mohlo ľahko stať.

Čo ti pomáha prekonať krízu?

Kladiem si otázku: „Má táto negatívna skúsenosť skutočne moc obrať ma o zápal pre misiu?“ Som to ja, kto sa musí rozhodnúť – nie okolnosti, ani druhí ľudia. A tak som sa rozhodol, že sa o radosť z misie nedám nikým a ničím obrať. Tiež vtedy myslím na partnerov na ukrajinskej strane, ktorí prekonávajú prekážky každý deň, kým ja iba čiastočne alebo niekedy. No inšpirácia je vzájomná. Nie sú si istí, či by robili to isté, keby boli na mojom mieste a „nosili moje topánky“. Či by sa starali o núdzných v cudzej krajine, keby k tomu neboli nútení. Je to obojstranne obohacujúce.

Takže sa máš na koho spoľahnúť?

Trvalo to síce dlho, ale podarilo sa mi nájsť spoľahlivých a dob-

rých partnerov, ktorí majú rovnako ako ja „ducha misie“ a sme na rovnakej vlnovej dĺžke. Najmä Volodimir a Sergej (priezviská a lokalitu neuvádzame z bezpečnostných dôvodov, pozn. red.) sú vždy pripravení a radi splnia všetko, o čo ich žiadam. Je to úplne iný duch. Naposledy ma prekvapili, že zorganizovali v ich cirkevnom zbore stretnutie, aby som mohol aj kázať a predstaviť svoju misiu. Urobili to ochotne a zo srdca, lebo vedeli, že mi na tom záleží.

Majú srdce pre sociálnu prácu. Robili ju už aj pred vojnou, my sme prišli už len ako pomocná sila. A to spraví obrovský rozdiel oproti tomu, kto sa o núdzných zaujíma len kvôli vojne.

V médiách, a nielen v konšpiračných, sa objavujú správy o korupcii a zneužívaní humanitárnej pomoci, ktorá na Ukrajinu prichádza zo zahraničia. Vieš sa zaručiť, že „Krabice pozhňania“ a ďalšie humanitárne zásielky, ktoré transportuješ, končia skutočne v tých správnych rukách a na správnom mieste?

Jednoznačne. Robím všetko pre to, aby bol celý proces maximálne transparentný. Musí to byť v poriadku po každej stránke a pre všetky zúčastnené strany, inak to nebude dlhodobo fungovať. Od svojich partnerov, s ktorými na Ukrajine spolupracujem, vyžadujem report. Každý, kto si prevezme „Krabicu požehnaní“, musí uviesť svoje meno, adresu, telefónne číslo a podpis. K tomu ešte 2 - 3 fotky, a na istý objem tovaru aspoň jedno svedectvo a poďakovanie sponzorovi alebo cirkevnému zboru. Pastori, ktorí odmietnu report zabezpečiť alebo nesplnia, čo slúbili, humanitárnu pomoc jednoducho nedostanú. Potrebujem presné vyúčtovanie, kde tovar končí a koľkým ľuďom sme pomohli. Nemôžem si dovoliť stratiť dôveru sponzorov a darcov. A napokon, ani Ukrajinci si nemôžu dovoliť nedôslednosť, inak ich svet prestane podporovať.

Jedna „Krabica požehnaní“ obsahuje dostatok jedla na to, aby z neho pri správnom

hospodárení mohla jedna rodina prežiť mesiac. Aký kľúč používaš pri distribúcii krabíc, ktoré pripravujú tak školy, ako aj jednotlivci a cirkevné zbory s finančnou podporou Luteránskej cirkvi Krista služobníka v Houstone, Texas (USA)?

Dôvodom, prečo vozím humanitárnu pomoc, nie je sláva Ukrajiny, ani víťazstvo jej vojakov nad Rusmi. Iste je to dôležité pre Ukrajincov, ale nie je to moja primárna motivácia. Ľudí, ktorým pomáham, netriedim a nepýtam sa ich, komu sú lojálni. Vo východnej oblasti žije veľa ľudí oddaných Rusku. Ale nepýtam sa ich, komu držia palce v tejto vojne. V Chersone mnohí udávali svojich susedov. Najprv Rusom, potom Ukrajincom. Úplne to rozbilo spoločnosť. No súdiť nie je v mojej kompetencii – keď sú v núdzi, pomoc dostanú.

Ak sú teda ochotní, aby som sa za nich modlil. To je inak moja podmienka – nevydám krabicu bez modlitby. Ak nie sú ochotní, aby som sa za nich modlil a požehnal im v mene Ježiša Krista, dám tovar niekomu inému.

Už sa ti stalo, že si narazil na odmietnutie?

Zatiaľ som nestretol nikoho, kto by modlitbu a požehnanie úplne odmietol. Asi dvaja neboli príliš radi, ale akceptovali to. Je to vždy veľmi silná a emotívna chvíľa, ľudia pritom často plačú. Inokedy, keď dostali nejakú humanitárnu pomoc, nebola osobná. A to spraví veľký rozdiel. Práve osobný kontakt im veľmi chýbal. Ja s nimi sedím v ich domácnosti, vypočujem si ich príbeh, aj keď je v miestnosti ťažký vzduch. Chcem, aby mali pocit, že ich mojím prostredníctvom navštívil Pán Ježiš. Je tam síce jazyková bariéra, ale nie je to až taká veľká prekážka. Veľmi si vážia, že za nimi stále chodím, keď všetci ostatní už prestali.

Osobná účasť je práve to, čím sa človek líši od anonymnej

umelej inteligencie bez srdca a vzťahu. Je to svedectvo, ktoré len ťažko spochybniť.

V Chersone som bol v jednom veľkom protestantskom cirkevnom zbore, ktorý mal pred vojnu 1 500 členov aktívnych členov, prichádzali každú nedeľu do kostola. Dnes ich je 600. Od vypuknutia vojny dostali zo Slovenska viackrát finančnú pomoc od jednej evanjelíkálnej cirkvi, za ktorú si nakúpili jedlo. No nikto za nimi neprišiel osobne a už vôbec nie s kamiónom. Keď ma videli, boli prekvapení a pýtali sa: „Prečo to trvalo tak dlho?“

Iste, pokojne by som mohol zostať na Slovensku alebo v Amerike, mám čo robiť. Na Ukrajinu nechodím preto, že musím. Robím to preto, aby som zvestoval evanjelium o Božej láske k tomuto svetu. Chcem byť svedectvom, nielen nasýtiť hladné žalúdky. Už dávno by som bol stratil svoju motiváciu, keby išlo len o samotnú humanitárnu pomoc. Napokon, prečo by som mal kvôli tomu riskovať svoj život? Ale riskovať svoj život môžem a chcem – pre Boha.

Hranice posúvaš aj v tom, kam si ochotný zájsť fyzicky - v lete si viezol „Krabice požehnaní“ až do Kramatorska a Chersonu, teda nie do relatívne bezpečnej zóny ale ku frontovej línii. Čo na to tvoja manželka Laura?

Pre manželku je to ťažké. Snaží sa to zvládnuť modlitbou. Počas manželstva už zistila, že nie je dobré, keď funguje ako moja brzda alebo uzda. Nemala by z toho dobrý pocit. Snaží sa ma podporovať, aj keď to nie je pre ňu jednoduché.

V humanitárnej pomoci sa však neangažujú len kresťania (aj to len poniektorí), ale tiež občianske združenia, neziskové organizácie a jednotlivci z celkom sekulárneho prostredia. A, paradoxne, často dokážu prejavovať aj väčšiu súcit a obetavosť.

To, čo motivuje mňa, nie je len ľudský súcit. Súciť nevedia iba kresťania. Keby som videl, že na okraji cesty horí auto, tak ho hasím. Súciť si nevyžaduje veľkú vieru alebo lásku k druhému. Na to, aby som išiel tak ďaleko z domu a „hasil požiar“ v Chersone, treba trochu viac. Motivácia kresťana má ešte inú dimenziu, a tou je Božia láska k človeku. Vedie ťa k tomu, že ho chceš skutočne poznať. Rozumieť mu. Pochopiť jeho problémy. Stotožniť sa s ním. Brať na plecia jeho bremeno, aby sa necítil osamelo. A keď máš Božiu lásku, ktorá je nad ľudskou láskou, je to silné svedectvo, ktoré nemôže nikto len tak odmietnuť.

Máš konkrétny biblický verš, ktorý ťa motivuje a hovorí k tvojmu srdcu o čosi viac ako ostatné?

Biblický verš, ktorý ma usmerňuje už od mladosti, je z 1. listu Jána 3, 16: *Podľa toho sme poznali lásku, že On dušu položil za nás; aj my máme duše klásť za bratov.* Sú to silné slová. Mali by sme dlho rozmyšľať nad tým, čo to pre nás znamená. *Ale ak niekto má pozemský majetok a vidí brata núdzu trpieť a zavrie si pred ním srdce, ako môže byť v ňom láska Božia? Deti, nemlujme slovom ani jazykom, ale skutkom a opravdivo.* (v. 17 - 18) Tieto verše ma usmerňujú v misii. Chcem skúmať, do akej miery viem podľa toho žiť. A posúvať hranice svojho pohodlia stále ďalej, aby som sa k tomu priblížil. Nechcem to brať len obrazne, ale reálne.

No nielen na Ukrajine mám príležitosť posúvať svoje hranice neobvykle ďalej. Tiež na Slovensku, keď sme si s manželkou osvojili šesť detí. Alebo keď robím misiu medzi motorkármi. Verím, že Pán Boh by išiel aj do Sodomy a Gomory, aby odtiaľ vytiahol zopár spravodlivých. Vystupujem zo svojej komfortnej zóny, vedome sa vzdávam svojho pohodlia a som ochotný riskovať, aby som oslovil evanjeliom druhých. Sa-

mozrejme, je oveľa jednoduchšie ostať doma, ísť na dovolenku a užiť si život. No sme tu iba raz a starneme. A tak, kým mám silu, chcem to využiť na zvestovanie evanjelia. Veľmi, veľmi sa snažím vykupovať čas.

V Ježišovej Kázni na hore z Matúšovho evanjelia 5, 16 znie silný apel: *Tak sviet vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a velebili vášho Otca, ktorý je v nebesiach.* Takže sú to práve „dobré skutky“, ktoré zjavujú Otcovu slávu a záleží aj na tom, aby ich iní videli...

Nič nerobím pre to, aby som na seba upútal pozornosť. Nepomáham núdznym pre status na facebooku, aby som mohol ukázať, aké dobré činy robím. Najradšej by som bol, keby som sa neobjavil na žiadnej fotke. Chcem mať svoju odmenu v nebi. No musím dokázať, že som v Kramatorsku alebo Chersone naozaj bol a že fotografie sú skutočné, nie stiahnuté z internetu. Fotky sú rovnako dôležité dôkazy, ako menný zoznam prijímateľov pomoci. Nemotivuje ma ľudská chvála. Naopak, bol by som rád, keby nikto nevedel, že na Ukrajinu chodím. Iba Pán Boh.

To, čo chcem, je rásť duchovne – podstupujem riziko a námahu, aby som udupal „starého

Adama“, ktorý je stále vo mne a najradšej by ušiel domov. No nedovolím mu to. Uprostred nebezpečenstva rastiem neporovnateľne viac ako v pohodlí.

Ranné modlitby, ktorými začínaš deň, tvoria akýsi základ pre všetko, čo robíš. Aký je podľa teba vzťah medzi vierou a skutkami?

Keď plníš svoje srdce aj myseľ Bohom, keď študuješ a poznáš Písmo, ale skutky nemáš, niečo podstatné ti chýba. Tak ako manželom, ktorí nemajú deti. Keď duchovne čerpám, ale nepremieňam to na skutky, mám pocit nerovnováhy a frustrácie. Misky váh sa nebezpečne nakláňajú len na jednu stranu. Je dobré načerpať – pri modlitbe, čítaní Písma, účasťou na konferenciách, ale potom s tým treba niečo spraviť. Skutky nie sú podmienkou spásy, ale jej prirodzeným vyústením. Moja misia na Slovensku, na Ukrajine a v Ugande je reakcia na to, že som preplnený Božou láskou a milosťou.

Nestačí len násobiť viac a viac vedomostí o Bohu. Ani sa uspokojíš s tým, že mám osobný vzťah s Pánom Bohom, akoby to bol celý kresťanský život. Viera z nás musí prúdiť von a prinášať ovocie v našich životoch, aby sme boli vyvážení. ■

Evanjelický východ 9/2024

DVE TVÁRE

TVÁR PRVÁ – Pravá sloboda pochádza zvnútra
(Príhovor na Námestí SNP, Banská Bystrica, 17. 11. 2024).

Dobrý večer, milí, slobodní občania Banskej Bystrice,

Ja pochádzam z Bratislavy a Bystricu som objavil, keď som tu študoval teológiu. Dnes tu žijem a slúžim ako kazateľ Cirkvi bratskej. Medzičasom som 5 rokov slúžil ako misionár medzi našimi Rómami vo Veľkej Británii. Tam, v Škótsku, sa mi narodili dve deti. Prečo to spomínam? Lebo hoci som mal v novembri 89 len tri roky, všimol som si ho. Všimol som si November, lebo môj život je vďaka nemu úplne iný. Lepší.

V našich kostoloch dodnes nájdete miesta, kde sa kedysi ukrývali Biblie. Osobne poznám ľudí, ktorí Biblie pašovali a poznám príbehy tých, ktorých chytili a odsúdili. Vtedy nebola sloboda, nebolo možné sa takto stretnúť. Nebola sloboda čítať knihy, aké chceme, ani pozerať filmy, ani počúvať rádio, aké chceme. Vďaka Bohu, obdobie totality skončilo.

17. november by mal byť našim celonárodným Dňom vďakvyzďania. Dnes oslavujeme, že sme všetci získali slobodu.

Ale sloboda je tu oveľa dlhšie. Aj počas totality tu boli jednotlivci a skupiny, ktoré žili slobodne. Lebo pravá sloboda je v našom vnútri. Policajti nedokázali statočných zbaviť slobody. Keď vytiahli svoje zbrane, obušky a vodné delá, neukázali tým svoju silu, ale slabosť. Keď sa stretli vo vyšetrovacej miestnosti, na jednej strane boli trpaslíci, na druhej stáli

velikáni. Štbáci boli tí trpaslíci. Slobodní v neslobode boli velikáni.

Priatelia, táto pravda platí dodnes. Oslavujeme, že sme získali vonkajšiu slobodu. Ale sloboda sa nekončí tým, že otvoríme hranice. Skutočná sloboda je vnútri, kde ju žiadna zbraň nezastaví. Pred Novembrom bolo ťažké žiť v pravde. A dnes to nie je jednoduchšie. Sloboda je stále výzva.

Dietrich Bonhoeffer bol nemecký teológ, ktorý sa vrátil zo slobodnej Ameriky do nacistického Nemecka. Prečo to urobil? Lebo podľa Boenhoeffera „**Byť slobodný neznamená vyhýbať sa zodpovednosti, ale prijať ju, konať v láske a pravde pre dobro druhých.**“

Priatelia, najlepší spôsob, ako osláviť slobodu, je stať sa slobodným. Ako za komunizmu, aj dnes potrebujeme velikánov, ktorí budú žiť skutočne slobodne. Budú konať v láske a pravde pre dobro druhých. Sloboda je pre velikánov, ktorí sa vedia vzdať seba, svojich výhod, svojho pohodlia a byť tu pre druhých.

Modlitba na záver: Drahý Bože, ďakujeme ti za získanú slobodu. Daj nám milosť, aby sme boli spoločnosť plná slobodných ľudí. Zmiluj sa, nech nás späť do otroctva nevedú neslobodní trpaslíci. Vzbud' medzi nami velikánov, ktorí jijú v pravde a láske pre druhých. Daj každému z nás odvahu prijať slobodu a žiť slobodne. Amen. ■

Juraj Institoris
Kazateľ Cirkvi bratskej v Banskej Bystrici

TVÁR DRUHÁ - prepisovanie

Ja som nemal také šťastie ako Juraj. Na dedinách je na mítingy chudobno. A tak sme si s manželkou chceli pripomenúť novembrové udalosti aspoň cez televízne obrazovky. ČT 24 venovala výročiu vysielanie celý deň. Dokumenty, živé vysielanie z mítingov, besedy súčasníkov i účastníkov revolučných dní. No ale prečo by sme si pripomínali november '89 u susedov, keď máme doma 3 spravodajské kanály: verejnoprávny a dva komerčné. Vynechajme súkromné, lebo povinnosť informovať má verejnoprávna STV 24. Na naše prekvapenie vysielala svoj bežný program, až na jednu výnimku – takmer celé popoludnie sa venovala inému výročiu: slávnostnému snemu Smeru pri príležitosti jeho 25. výročia vzniku. A odvysielala takmer hodinové vystúpenie predsedu Smeru Róberta Fica. Keď sa niečo podobné stalo pred dvoma rokmi, (verejnoprávna televízia tiež odvysielala snem Smeru), vtedajší generálny riaditeľ RTVS odvolal riaditeľku spravodajstva z funkcie. Vtedy som bol neprijemne prekvapený prvý raz. Nie z toho, že Machaj riaditeľku odvolal, ale z toho, že vysielanie zo snemu Smeru riadila Mária Hlucháňová. Keď som pred 35 rokmi koncom novembra zakladal v rozhlase revolučné vysielanie VPN *Slovo má verejnosť*, jednou z prvých, čo sa do redakcie prihlásili bola mladá novinárka Maja Hlucháňová. V ďalšom období nekompromisná revolucionárka, pre ktorú boli červeným súkonom komunisti z SDL, národníari zo SNS a neskôr mečiarovci z HZDS. Keď sa v roku 1994 toto zoskupenie prvý raz po revolúcii zmocnilo rozhlasu, bola medzi tými, čo z rozhlasu odišli. Po porážke mečiarizmu (1998) robila asistentku a neskôr (2002 – 2006) aj riaditeľku kancelárie predsedu NR SR Pavla Hru-

šovského (KDH). Roky som sa s ňou nestretol, tak ma pred dvoma rokmi spomínané vysielanie zo smeráckeho snemu pod jej vedením prekvapilo. Druhé prekvapenie som zažil, keď sa pri poslednom ovládnutí STVR štátostranami dočasný riaditeľ (nominant ministerky Šimkovičovej) pri prvých čistkách v STVR vyjadril, že „pani Hlucháňová má moju plnú dôveru“. Vtedy som pochopil, prečo sme si pod vedením tejto „revolucionárky“ 35. výročie novembra na STV 24 veľmi nevšimli. Veď 17. november '89 si nevšimol ani Fico. Preto sme si všimli 25. výročie vzniku Smeru. A potom prišla posledná bodka v správach STV: predsa sa len zmienili o novembri – spomenuli tváre novembra '89. Vlastne – tvár: Milana Kňažka. Jána Budaja ani nespomenuli, ani fotkou, ani menom. Vynorila sa mi slávna fotka komunistického vodcu februárovej revolúcie z roku 1948 z Václavského námestia, keď oznamoval víťazstvo pracujúceho ľudu. Až po novembri '89 sme sa dozvedeli, že na nej chýba V. Clementis, ktorý stál na tribúne vedľa Gottwalda, no neskôr ho ako buržoázneho nacionalistu popravili a z fotky vyretušovali. Že by už nastal ten čas, keď budeme mazať ľudí z histórie? A nevšímať si, čo nám prikáže nevšímať si štátostrana?

Ja som sa 17. novembra, na rozdiel od Juraja, vďaka STV, ocitol kdesi v 70-tych rokoch minulého storočia.

A to už ani nehovorím, aký som bol prekvapený, keď som sa dozvedel, podaktorí z nás prídu aj o hymnu – keďže vzniká jej podoba len pre vyvolených... Tak ďaleko nešli ani komunisti... ■

Bohuslav Piatko,
vedúci revolučného vysielania Slovo má verejnosť.

Jana Nagajová

TŘNE

Aj pohľad na konárik s trňmi
pichá,
tak ako utrpenie,
vlastné aj cudzie.
Prah bolesti mám nízko.

Priveľa ostňov
na každej ruži.
Nevládzem všetky zlomiť,
prsty mám dopichané.

Len ten, kto nosil
trňový veniec,
uniesol ťarchu sveta.

Ďakujem autorke a všetkým,
ktorí ma v mojej nemoci rôznym spôsobom podopierate.
Bohuslav Piatko.

KRÍŽOVKA

„Svet je nebezpečné miesto nie kvôli tým, ktorí robia zlo,
ale kvôli tým, ktorí sa naň pozerajú a...“ A. Einstein

Autor: Peter Kailing	Nocoval	60 kusov	Modlitba (lat.)	Predložka	POMÔCKY Rea, Šči, Poe, Nana, Nalu		Patriaci Ani	Malá gitara	Matka Romula a Rema
Smrť, úmrtie					TAJNIČKA	Agrárny (skr.) Raj			
Rana					•				
Oco, apo				Žen. meno Skr. taj. írskej organizácie	•				
Solmizačná slabika (a)			Žen. meno Plošné miery		•				Peňažná záruka
	Odpočívaj	Mojžišov brat Vodáren. potrubie			•		Chem. zn. Rubídiá Dom. meno Olympie		
Kožná choroba					•	Horské jazero Pohne			
Americký literát				Geometr. teleso Guinejský kmeň	•				
499, rím.			Zolov román Povrch stromu		•			Prikrývka	Bodavý hmyz
	Okaté ženy Kraj. priem. agentúra (skr.)				•		Predložka Rus. kapust. polievka		
V dôsledku					•	Švík Severan			
Vojačka z povolania					•				
Adela (dom.)					Súprava nádob				

Tajnička krížovky z RELAXU Dialóg č. 11/2024

Budúcnosť najviac obdaruje ten, kto dáva všetko SÚČASNOSTI.

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHOR do 5. 1. 2025. Nezapudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 1/2025.

Stranu pripravil Peter Kailing

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@swanmail.sk,
v diskusnom fóre na: www.dialog.cb.sk, písané na adresu redakcie.